



Експертно становище по ЗИД на ЗАДС



**АСОЦИАЦИЯ НА ПАРКОВЕТЕ В
БЪЛГАРИЯ**

1000 София • ул. „Хан Аспарух I“ №26
www.parks.bg • e-mail: apb@parks.bg

Изготвено от Тома Белев
Експерт при АПБ
Toma.belev.12@gmail.com

Настоящият текст е свободен за ползване от
всеки заинтересован

Предложеният законопроект не отговаря на следните европейските и конституционни разпоредби:

1. Нарушение на член 110 на ДФЕС

В проекта на ЗИД за ЗАДС §§ 1, 2, 4, 5 т.2, 8, 15, 16, 26, 65 и 66 се предвижда въвеждане на акциз при вноса на автомобили.

Отбелязваме че такъв акциз съществуваше до 2010 година когато бе премахнат от възложителя заради решение на СЕС по Дело С-2/09 (Калинчев срещу Директор на Регионална митническа дирекция — Пловдив) .

В [решението на СЕС](#) се посочва, че

1 Член 3, параграф 3, първа алинея от Директива 92/12/ЕИО на Съвета от 25 февруари 1992 година относно общия режим за продукти, подлежащи на облагане с акциз, и държането, движението и мониторинга на такива продукти не намира приложение в дело като това по главното производство и следователно не би могъл да не допуска въвеждането от държава членка на режим за облагане с акциз на употребяваните автомобили при въвеждането им на територията на държава членка — акциз, който не се дължи пряко при препродажбата на автомобили, които вече се намират на територията на тази държава членка и за които такъв акциз е вече платен при първоначалното им въвеждане на територията на държавата членка, доколкото подобен режим не води до формалности при търговията между държавите членки, свързани с преминаване на границите.

2 Член 110, първа алинея ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че внесените в България употребявани превозни средства следва да се считат за стоки, подобни на вече регистрираните на територията на тази държава употребявани превозни средства, които са внесени на територията на посочената държава като нови превозни средства независимо от техния произход.

3 Член 110, първа алинея ДФЕС не допуска диференциран режим на акциза, прилаган от държава членка към автомобилите при обстоятелства като тези в настоящия случай, тъй като този режим обременява по различен начин

употребяваните превозни средства, внесени от други държави членки, и употребяваните превозни средства, вече регистрирани на територията на тази държава, които са били внесени на нейна територия като нови превозни средства.

От това решение става ясно, че дължим различен акциз за внос на нови и употребявани автомобили, които не се дължи при сделки с вече налични в страната автомобили нарушава или произведени с страната. Член 110 на ДФЕС . Съдът е приел, че член 110 ДФЕС допълва разпоредбите за премахване на митата и на таксите с равностоен ефект. Тази разпоредба има за цел да осигури свободното движение на стоките между държавите членки в нормални условия на конкуренция чрез отстраняването на всякаква форма на закрила, която може да последва от прилагането на дискриминационни вътрешни данъци по отношение на стоки с произход от други държави членки (Решение по дело Brzeziński, посочено по-горе, точка 27 и Решение по дело Krawczyński, посочено по-горе, точка 30). Според СЕС дадена система на данъчно облагане може да се смята за съответстваща на член 110 ДФЕС само ако е установена и действа по начин, който изключва всякаква възможност за по-тежко облагане на внесените стоки в сравнение с местните стоки, и която следователно в никакъв случай няма дискриминиращо действие (Решение по дело Brzeziński, посочено по-горе, точка 40, Определение от 10 декември 2007 г. по дело Kawala, C- 134/07, Сборник, стр. I- 10703, точка 29 и Решение по дело Krawczyński, посочено по-горе, точка 32).

Съдът е признал, че за да се избегне всякаква дискриминация е необходимо фиксираните изчислителни таблици, установени със законова, подзаконова или административна разпоредба и определени на основата на критерии като възраст, брой изминати километри, общо състояние, начин на задвижване, марка или модел на превозното средство, да позволяват постигане на целта за облагане на внесените употребявани превозни средства, което в никакъв случай да не надвишава размера на остатъчния данък, съдържащ се в стойността на подобните употребявани превозни средства, които вече са регистрирани на националната територия (вж. в този смисъл Решение по дело Weigel, точка 75). Такъв вид изчисление е необходимо по-специално, за да се осигури данъчно неутралният характер на въпросния акциз по отношение на внесените употребявани превозни средства.

В решението си съда отчита, че фактът, че внесената стока се облага с акциз еднократно, съобразно посочения режим изчислението на акциза за нови превозни средства неизменно е по-благоприятно, отколкото за употребявани превозни средства. Тъй като употребяваните превозни средства, които вече се намират в движение на българска територия — тоест превозните средства, внесени като нови превозни средства — се облагат в момента на влизането им на българска територия като нови превозни средства, оказва се относително по-скъпо да се внесе употребявано превозно средство от друга държава членка, отколкото на българска територия да се закупи превозно средство от същия вид, със същата мощност на двигателя и със същия брой изминати километри, тоест със същата степен на изхабяване, което може да окаже влияние върху избора на потребителите. Ето защо на третия въпрос СЕС отговаря, че член 110, първа алинея ДФЕС не допуска диференциран режим на акциза, прилаган от държава членка към автомобилите при обстоятелства като тези в настоящия случай, тъй като този режим обременява по различен начин употребяваните превозни средства, внесени от други държави членки, и употребяваните превозни средства, вече регистрирани на територията на тази държава, които са били внесени на нейна територия като нови превозни средства.

Относно противоречие на предложените текстове с чл.110 на ДФЕС моля да се запознаете и с решенията на СЕС по дела C-402/09 и C-290/05. В дело C-402/09 Tatu срещу Statul român СЕС постановява, че чл. 110 от ДФЕС не допуска държава членка да въвежда данък върху замърсяването, дължим при първа регистрация на превозни средства, внесен от друга страна членка, ако мярката възпира пускането в обращение на употребявани стоки от ЕС в полза на автомобили, вече налични на местния пазар.

В Дело C-290/05 Nádasdi и Németh и Дело C-336/07 Kummerow СЕС почва незаконосъобразността на вътрешно облагане при първоначална регистрация, ако размерът на данъка върху внесените употребявани автомобили превишава остатъчния данък в сходните регистрирани МПС на националния пазар, без да отчита реалната икономическа обезценка (амортизация) на вещта.

Искане: Предложените текстове или трябва да бъдат кардинално променени и решени в оглед тълкуването на СЕС на чл.110 от ДФЕС или оттеглени.

2. Нарушаване на Акта за цифровите услуги (Регламент (ЕС) 2022/2065), чл.10 на ЕКПЧ и Конституцията на РБългария

В § 37 се предлага създаване се чл. 99в с който се забранява предлагането за продажба чрез обяви или съобщения (включително в интернет, социални мрежи и приложения за съобщения), на акцизни стоки, отпадъци от тютюн, както и на продукти, в чието описание се съдържат признаци на акцизни стоки и се определя процедура за наказание, която може да доведе до спиране на достъпа на цяла България до една, повече или всички социални мрежи.

Предложената процедура и наказание се различава много от предвидените процедури и наказания в РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/2065 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 19 октомври 2022 година относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги).

Обръщаме Вашето внимание, че на 1 октомври 2026г в процеса на обществено обсъждане на ЗИД на ЗАДС Европейската комисия изпрати [допълнително официално уведомително писмо на България \(INFR\(2024\)2241\)](#) за неспазване на Законодателния акт за цифровите услуги (Законодателен акт за цифровите услуги) (Регламент (ЕС) 2022/2065). Комисията вече изрази опасенията си в мотивирано становище, изпратено на България през май 2025 г. Комисията счита, че България не спазва изцяло Акта за цифровите услуги. Всъщност съгласно Акта за цифровите услуги държавите членки трябва да определят координатори за цифровите услуги — национални органи, отговарящи за прилагането на регламента в рамките на своята юрисдикция. Координаторите за цифровите услуги трябва да функционират пълноценно, за да осигурят пълното действие на разпоредбите на Акта за цифровите услуги на територията на своята държава членка, за да се гарантира, че ползвателите се възползват от неговите правила, и да се създаде правна сигурност за дружествата.

В това отношение смятам, че текстовете, които предвиждат Агенция „Митници“ да изисква блокиране на цели социални мрежи (при неизпълнение на разпореждане за премахване на индивидуално съдържание в рамките на 24 часа), са изключително опасни и крият следните рискове:

А. Непропорционално ограничаване на граждански права: Социалните мрежи и глобалните платформи днес са основен източник на информация, комуникация и бизнес за милиони български граждани. Спирането на достъпа до тях за период до 3 месеца заради действията на отделни потребители представлява форма на колективно наказание. Това грубо нарушава правото на информираност и свободата на изразяване, залегнали в Конституцията на РБ.

Б. Липса на юрисдикция и практически абсурд: Текстовете не отчитат глобалния характер на интернет. Напълно възможно е потребител, който не е български гражданин и не се намира на територията на страната (или ЕС), да публикува съдържание, което според нашето законодателство нарушава ЗАДС. Отказът на международна платформа да премахне такъв профил или публикация не може и не трябва да бъде правно основание за налагане на национална цензура и блокиране на платформата за цяла България.

В. Правна несигурност и риск от злоупотреби: Прехвърлянето на спорове за административни нарушения в сферата на акцизите към масово спиране на дигиталната инфраструктура създава прецедент за тоталитарен контрол над интернет пространството. Ограничаването на права трябва да бъде строго индивидуално и насочено единствено към реалния извършител на противозаконното действие, а не към техническия посредник или останалите потребители.

В предложеният чл. 99в от ЗАДС формулировката „продукти, в чието описание се съдържат признаци на акцизни стоки“ нарушава принципа на правовата държава и правната сигурност заложили в основата на българската конституция. Нормативният акт трябва да бъде ясен, предвидим и прецизен, за да знаят гражданите и бизнесът как да съобразят поведението си. Понятието „признаци“ създава предпоставки за административен произвол и субективно тълкуване от страна на контролните органи.

Предложеният текст нарушава чл. 10 на Европейската конвенция за правата на човека за свобода на изразяване и достъп до информация. Практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по чл. 10 от ЕКПЧ е категорична, че блокирането на достъп до интернет съдържание представлява изключително тежка и крайна мярка, аналогична на спирането или забраната на вестник или на радио- или телевизионен канал. В делото *Wikimedia Foundation, Inc. c. Turquie* (жалба № 25479/19) ЕСПЧ препотвърждава, че пълното блокиране на глобални платформи за свободно споделяне на информация засяга пряко правата на потребителите и не може да бъде оправдано, когато липсва неотложна обществена нужда и пропорционалност. Макар по това дело жалбата пред ЕСПЧ да е обявена за недопустима поради загуба на качеството „жертва“ на жалбоподателя, това става единствено благодарение на факта, че турският Конституционен съд своевременно е признал конституционното нарушение и блокирането на платформата е било незабавно отменено от националния съд. В делото *Wikimedia Foundation, Inc. c. Turquie* (жалба № 25479/19) ЕСПЧ препотвърждава, че пълното блокиране на глобални платформи за свободно споделяне на информация засяга пряко правата на потребителите и не може да бъде оправдано, когато липсва неотложна обществена нужда и пропорционалност. Макар по това дело жалбата пред ЕСПЧ да е обявена за недопустима поради загуба на качеството „жертва“ на жалбоподателя, това става единствено благодарение на факта, че турският Конституционен съд своевременно е признал конституционното

нарушение и блокирането на платформата е било незабавно отменено от националния съд. В делото Wikimedia Foundation, Inc. с. Turquie (жалба № 25479/19) ЕСПЧ препотвърждава, че пълното блокиране на глобални платформи за свободно споделяне на информация засяга пряко правата на потребителите и не може да бъде оправдано, когато липсва неотложна обществена нужда и пропорционалност. Макар по това дело жалбата пред ЕСПЧ да е обявена за недопустима поради загуба на качеството „жертва“ на жалбоподателя, това става единствено благодарение на факта, че турският Конституционен съд своевременно е признал конституционното нарушение и блокирането на платформата е било незабавно отменено от националния съд.

Обръщаме Вашето внимание към това, че съгласно Директива (ЕС) 2015/1535 във връзка с Директива 2000/31/ЕО законопроектът да бъде подложен на процедура по нотификация пред Европейската комисия съгласно Директива (ЕС) 2015/1535 преди неговото приемане.

В заключение административният контрол над търговията с акцизни стоки в интернет не може да се осъществява за сметка на основните граждански и конституционни права.

Искане : Предложените текстове, да бъдат изцяло оттеглени от законопроекта преди внасянето му в Министерския съвет или преработени съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 2022/2065 при спазване на принципите на правната сигурност и пропорционалност.

3. Нарушаване на чл. 28 и 29 на ДФЕС относно свободното движение на стоки и чл. 7 на ХОПЕС относно правото на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и чл. 33 на Конституцията на Република България прогласяващ неприкосновеност на жилищата на гражданите.

В § 38 се създава нова алинея 2 на чл.100, с която се забранява държането на произведения в регистрирани специализирани малки обекти за дестилиране алкохолни напитки с код по КН 2208 (ракии), от лица, които са различни от получателя по издадения акцизен данъчен документ или от лица, които не са членове на неговото семейство.

Липсва правна и житейска логика да се забранява гражданите да държат в домовете си стоки за които е платен задължителният акциз. Това е нарушение на свободното движение на стоки в рамките на ЕС и на правото на зачитане на личния живот и неприкосновеност на жилището на българските граждани. Отбелязвам, че Конституцията на Р България разпорежда, че влизане в жилището без съгласие на неговия обитател или без разрешение на съдебната власт се допуска само за предотвратяване на непосредствено предстоящо или започнало престъпление, за залавяне на извършителя му, както и в случаите на крайна необходимост, а наличието на напитка с платен акциз в дома все още не е определена като престъпление от Народното събрание.

Обръщаме Вашето внимание, че съгласно [член 23.6 и 8 на Директива 92/83/ЕИО](#) на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки ограничаването на търговията с акцизен алкохол произведен само за лични нужди касае единствено плодови ракии, които се произвеждат в лични

дестилерии и за които не се плаща акциз или се заплаща намален такъв - разпоредби за плодови ракии, които не се прилагат в България.

Обръщаме Вашето внимание, че алинея 1 също е пресилено обхватна и се нуждае от прецизиране, с което да се изключат от обхвата и помещения в които се извършва стопанска дейност, която не е обвързана с продажба на алкохол. Съмнявам се, че можете да откриете законов проблем да се държи алкохол в офис на дружества занимаващи се с ремонт на компютри или търговия с дрехи.

Искане: § 38 в частта си относно нова алинея 2 на чл.100 на ЗАДС да бъде оттеглен, а §44 да бъде прецизиран, че става дума само за държане в търговски обекти предлагащи алкохол за продажба